

וְשָׂרְנָא אִיהִי דִּיּוֹקְנָא דְמִנְרֵתָא, וְצָרִיף לְמַהוּי לִימִינָא, וְעֵלָה אֶתְמַר הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, וּפְתוּרָא דְשַׁבַּת צָרִיף לְמַהוּי לְשִׁמְאֵלָא, וְעֵלָה אֶתְמַר הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצַפִּין, מְטָה בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְשַׁבַּת אִיהוּ אוֹת בְּרִית מִיְלָה, אוֹת דְתַפְלִין, מָאן דְמַחְלֵל דָּא כְּאֵלוּ מַחְלֵל דָּא, תַּפְלִין דִּירִישָׁא לְקַבֵּל זְכוּר, תַּפְלִין דִּיד לְקַבֵּל שְׂמוֹר, מָה רְשׁוֹת הַרְבִּים אִיהוּ חֲלוּל שַׁבַּת, אוֹף הָכִי אוֹת בְּרִית אִיהִי חֲלוּל דִּילִיה זוּנָה, וְדָא רְשׁוּ נּוֹכְרָאָה, לִית פְּקוּדָא דְעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְלֹא (דף נ ט"ב) אֶשְׁתַּפַּח בְּשַׁבַּת, וּבְגִין דָּא שַׁבַּת הִיא שְׁקוּלָה כְּכֹל אוֹרִייתָא כְּלָה.

וְכֵן שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה אֶתְקַרִּיאַת שׁוּפְרָא, מְסֻטְרָא דְשְׂכִינְתָא עֵלְאָה דְאִיהִי שׁוּפְרָא גְדוֹל, תַּקַּע בְּשׁוּפְרָא גְדוֹל לְחִירוֹתָנּוּ, תַּקַּע שׁוּפְרָא אִיהוּ לְשׁוֹן תַּקִּיעָה דְוַדְאִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה אִיהִי תַקִּיעָה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְאֶתְקַרִּיאַת שְׂבָרִים דִּילִיה מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא, וְאֶתְקַרִּיאַת תְּרוּעָה דִּילִיה מְסֻטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא, דְאִיהוּ דַעַת, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר (תהלים פט טז) אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי כְדַעַת, דְאֶתְמַר בֵּיה (משלי ג כ) בְּדַעַתוֹ תִּהְיוּמוֹת נְבֻקְעוּ, וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ (שם כד ט). אִיהִי שׁוּפְרָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא קוּל הַשׁוּפְרָא, וּבְזִמְנָא דְהִיא סְלֵקָא לְגַבִּיהַּ בְּתַלְתַּת קְטָרִין אֵלִין, אֶתְמַר בֵּיה (שמות יט יט) וַיְהִי קוּל הַשׁוּפְרָא הוֹלֵךְ וְחִזַּק מְאֹד, הוֹלֵךְ בְּתַקִּיעָה, וְחִזַּק בְּשְׂבָרִים, מְאֹד בְּתְרוּעָה.

וְאִיהִי יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְכַד אֶתְקַשְׁטַת קְדָמִיהַּ בְּלְבוּשֵׁין שְׂפִירִין דְאִינוּן לְבוּשֵׁי כַפָּרָה, אֶתְקַרִּיאַת צִיץ דִּילִיה, מְצַנְפַת דִּילִיה, אַבְנֵט דִּילִיה, אִיהִי כְלִילָא מְאֲרַבַּע בְּגָדֵי לְבָן מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וּמְאֲרַבַּע בְּגָדֵי

וְהַנֵּר הוּא צוּרַת הַמִּנּוֹרָה, וְצָרִיף לְהִיּוֹת לִימִין, וְעֵלִיהַּ נְאֻמַר הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, וְשַׁלְחַן הַשַּׁבַּת צָרִיף לְהִיּוֹת לְשִׁמְאֵל, וְעֵלִיוּ נְאֻמַר הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצַפִּין. הַמְטָה בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְשַׁבַּת הִיא אוֹת בְּרִית מִיְלָה, אוֹת הַתַּפְלִין, מִי שְׂמַחְלֵל אֶת זֶה כְּאֵלוּ מַחְלֵל אֶת זֶה. תַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ כְּנֶגֶד זְכוּר, תַּפְלִין שֶׁל יָד כְּנֶגֶד שְׂמוֹר, מָה רְשׁוֹת הַרְבִּים הוּא חֲלוּל שַׁבַּת, אִף כִּף אוֹת בְּרִית הִיא חֲלוּל שְׁלוֹ זוּנָה, וְזוֹ רְשׁוֹת נְכֻרָה, אִין מְצוּת עֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שְׁלֹא נִמְצְאָת בְּשַׁבַּת, וּמִשׁוּם זֶה, הַשַּׁבַּת הִיא שְׁקוּלָה כְּכֹל הַתּוֹרָה כְּלָה.

וְכֵן שְׂכִינְתָא תַּתְּוֹנָה נְקַרִּיאַת שׁוּפְרָא מְצַד הַשְּׂכִינְתָא הַעֲלִיוּנָה שְׁהִיא שׁוּפְרָא גְדוֹל, תַּקַּע בְּשׁוּפְרָא גְדוֹל לְחִירוֹתָנּוּ, תַּקַּע שׁוּפְרָא לְשׁוֹן תַּקִּיעָה, שְׂוֹדְאִי שְׂכִינְתָא תַּתְּוֹנָה הִיא תַקִּיעָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא מְצַד הַיְמִין, וְנְקַרִּיאַת שְׂבָרִים שְׁלוֹ מְצַד הַשִּׁמְאֵל, וְנְקַרִּיאַת תְּרוּעָה שְׁלוֹ מְצַד הַעַמּוּד הָאֶמְצַעִי, שְׁהוּא דַעַת, וּמִשׁוּם זֶה נְאֻמַר אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי כְדַעַת, שְׂנְאָמַר בּוֹ בְּדַעַתוֹ תִּהְיוּמוֹת נְבֻקְעוּ. וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ, הִיא שׁוּפְרָא, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא הוּא קוּל הַשׁוּפְרָא, וּבְזִמְנָא שְׁהִיא עוֹלָה אֵלִיוּ בְּשַׁלְשֶׁת הַקְּשָׁרִים הַלְלוּ, נְאֻמַר בּוֹ וַיְהִי קוּל הַשׁוּפְרָא הוֹלֵךְ וְחִזַּק מְאֹד, הוֹלֵךְ בְּתַקִּיעָה, וְחִזַּק בְּשְׂבָרִים, מְאֹד בְּתְרוּעָה.

וְהוּא יוֹם הַכַּפּוּרִים, וּכְשִׁמְתַקְשַׁטְתָּ לְפָנָיו בְּלְבוּשֵׁים יְפִים, שְׁהֵם לְבוּשֵׁי כַפָּרָה, הִיא נְקַרִּיאַת הַצִּיץ שְׁלוֹ, הַמְצַנְפַת שְׁלוֹ, הָאֲבֵנֵט שְׁלוֹ. הִיא כְּלוּלָה מְאֲרַבַּע בְּגָדֵי לְבָן מְצַד הַיְמִין, וּמְאֲרַבַּע בְּגָדֵי זָהָב מְצַד

דִּילִיה, אִיהִי כְלִילָא מְאֲרַבַּע בְּגָדֵי לְבָן מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וּמְאֲרַבַּע בְּגָדֵי

זַהֲבַּ מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא
 דְּאַתְקַשְׁטַת בְּאַלִּין לְבוּשִׁין דְּכַפְרָה אֲתָמַר
 בְּהֵ (אסתר ה א) וְתִלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וּבַהוּן
 עֲאֵלַת לְפָנֵי וְלְפָנִים, הָדָא הוּא
 דְּכִתִּיב (שם) וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמְּלָךְ
 הַפְּנִימִית, וּבַהוּן נְשֹׂאָה חֵן בְּעֵינָיו, וְרָזָא דְמִלְּהָ
 וְרֵאִיתִיָּה לְזַכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וּמִיָּד
 אַדְנִי שְׁמַעָה אַדְנִי סִלְחָה אַדְנִי הַקְּשִׁיבָה
 וְעֲשֵׂה אֵל תְּאַחַר (דניאל ט ט).

פּוֹרִים אֲתִקְרִיאת עַל שְׁם יוֹם הַפּוֹרִים,
 דְּעִתִּידִין לְאַתְעַנְגָּא בֵּיהּ, וְלִשְׁנוּיֵי לִיָּה
 מְעַנּוּי לְעַנְג, וּמַה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא אֶסּוּר בֵּיהּ
 נְעִילַת הַסַּנְדֵּל, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתָמַר בְּהֵ (שיר ז
 ב) מַה יָּפוּ פְּעַמֶּיךָ בַּנְּעָלִים בַּת נְדִיב, וְעַנּוּגָא
 וְחִדּוּהָ וְכַמְּה טְבִין מְזוּמָּנִין לְגַבְּהָ, וְדָא יְהֵא
 בְּזַמְנָא דְּפוּרְקָנָא בְּעַגְלָא.

וּמָאן גְּרַם עַנּוּי לְשְׁכִינְתָּא בְּגִלוּתָא, אֶלָּא רָזָא
 דְּמִלְּהָ וּבְכֵן אָבֵא אֶל הַמְּלָךְ אֲשֶׁר לֹא
 כִּדַּת (אסתר ד טז), בְּגִין דְּעֲאֵלַת בְּלָא בְּעֵלְהָ, דְּאַתְמַר
 בֵּיהּ (דברים לג) מִיִּמִּינוּ אֵשׁ דַּת לָמוֹ, דְּבִטְלוּ בְּהֵ
 אֹרִייתָא, וְדָא גְרַם אֲבוּדָא דְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשִׁנִּי,
 הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (אסתר ד טז) וְכֹאֲשֶׁר אָבִדְתִּי
 אָבִדְתִּי, וְעַם כָּל דָּא אָף עַל גַּב דְּעֲאֵלַת בְּלָא
 בְּעֵלְהָ דְּאִיהוּ דְּבְרֵי תוֹרָה, עַם כָּל דָּא עֲאֵלַת
 בְּאַבְהֵן, דְּאִינוּן שְׁלֶשֶׁת יָמִים לִילְהָ וַיּוֹם
 דְּאַתְעַנְתָּ בַּהוּן, וְאִינוּן סְהַדִּין דְּעוֹלָמְתָא עֲאֵלַת
 בֵּיהּ לְמִלְכָּא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (שם ב יג) וּבָזָה
 הַנְּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמְּלָךְ, נְעֲרָה וְדָאִי בָּאָה אֶל
 הַמְּלָךְ דְּאִישׁ לֹא יִדְעָה אֶלָּא בְּעֵלְהָ, וְכַמְּה
 דְּבַעֲרַב הִיא בָּאָה נְעֲרָה בְּתוּלָה וְדָאִי, הָכִי נָמִי
 בְּבִקְרָה הִיא שָׁבָה נְעֲרָה בְּתוּלָה וְדָאִי, וּבְהֵ עָרַב
 וּבְבִקְרָה פְּעַמִּים קוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל בְּעֵלְהָ, וְסְהַדִּין
 עֲלֵהָ דְּלֹא חִלִּיפַת לִיָּה הִיא וּבְנֵהָא בְּאַחְרָא, וּבְגִין דָּא יִשְׂרָאֵל אֲמַרִּין בְּכָל

הַשְּׁמַאל. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁמַתְקַשְׁטַת
 בְּלְבוּשִׁים הִלְלוּ שֶׁל כְּפָרָה, נֹאמַר
 בְּהֵ וְתִלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וּבְהֵם
 נִכְנַסְתָּ לְפָנֵי וְלְפָנִים. זְהוּ שְׁכִינְתָּא
 וְתַעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמְּלָךְ
 הַפְּנִימִית, וּבְהֵם נְשֹׂאָה חֵן בְּעֵינָיו,
 וְסוּד הַדְּבָר - וְרֵאִיתִיָּה לְזַכּוֹר בְּרִית
 עוֹלָם, וּמִיָּד אַדְנִי שְׁמַעָה אַדְנִי
 סִלְחָה אַדְנִי הַקְּשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֵל
 תְּאַחַר.

פּוֹרִים נִקְרָאת עַל שְׁם יוֹם
 הַפּוֹרִים, שְׁעִתִּידִים לְהַתְעַנְג בּוֹ,
 וְלִשְׁנוֹת אוֹתוֹ מְעַנּוּי לְעַנְג, וּמַה
 שְׁהִיא שְׁכִינְהָ אֶסּוּר בּוֹ נְעִילַת
 הַסַּנְדֵּל, בְּאוֹתוֹ זְמַן נֹאמַר בְּהֵ מַה
 יָּפוּ פְּעַמֶּיךָ בַּנְּעָלִים בַּת נְדִיב, וְעַנְג
 וְשְׁמִחָה, וְכַמְּה טוֹבוֹת מְזַמְנוֹת
 אֵלֶיהָ, וְזֵה יְהִיָּה בְּזַמְנָא הַגֵּאֲלָה
 בְּמַהֲרָה.

וּמִי גְרַם עַנּוּי לְשְׁכִינְהָ בְּגִלוּתָא?
 אֶלָּא סוּד הַדְּבָר, וּבְכֵן אָבֵא אֶל
 הַמְּלָךְ אֲשֶׁר לֹא כִדַּת, מִשּׁוּם
 שְׁנִכְנַסְתָּ בְּלִי בְּעֵלְהָ, שְׁנֹאמַר בּוֹ
 מִיִּמִּינוּ אֵשׁ דַּת לָמוֹ, שְׁבִטְלוּ בְּהֵ
 תוֹרָה, וְזֵה גְרַם אָבִדְן שֶׁל בֵּית
 רֵאשׁוֹן וְשִׁנִּי, זְהוּ שְׁכִינְתָּא וְכֹאֲשֶׁר
 אָבִדְתִּי אָבִדְתִּי. וְעַם כָּל זֶה, אָף
 עַל גַּב שְׁנִכְנַסְתָּ בְּלִי בְּעֵלְהָ, שְׁהוּא
 דְּבְרֵי תוֹרָה, עַם כָּל זֶה נִכְנַסָּה עַם
 הָאֲבוֹת, שְׁהֵם שְׁלֶשֶׁת יָמִים לִילְהָ
 וַיּוֹם שְׁהַתְעַנְתָּ בְּהֵם, וְהֵם עִידִים
 שְׁהַעֲלָמָה נִכְנַסָּה עִמּוֹ לְמִלְכָּךְ. זְהוּ
 שְׁכִינְתָּא וּבְזֵה הַנְּעֲרָה בָּאָה אֶל
 הַמְּלָךְ, נְעֲרָה וְדָאִי בָּאָה אֶל
 הַמְּלָךְ, שְׁאִישׁ לֹא יִדְעָה אֶלָּא
 בְּעֵלְהָ, וּכְמוֹ שְׁבַעֲרַב הִיא בָּאָה
 נְעֲרָה בְּתוּלָה וְדָאִי, כְּף גַּם בְּבִקְרָה
 הִיא שָׁבָה נְעֲרָה בְּתוּלָה וְדָאִי, וּבְהֵ
 עָרַב וּבְבִקְרָה פְּעַמִּים קוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל
 בְּעֵלְהָ, וּמְעִידִים עֲלֵיהָ שֶׁלֹּא
 הִחֲלִיפָה אוֹתוֹ הִיא וּבְנִיָּה בְּאַחַר,
 וּמִשּׁוּם זֶה יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים בְּכָל

בְּכָל יְהוּדָא וּבְנֵהָא בְּאַחְרָא, וּבְגִין דָּא יִשְׂרָאֵל אֲמַרִּין בְּכָל

וְיִמָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה
אֶחָד, שְׁמִ"ע אֶחָד, ש"ם א"ח ע"ד, א"ח
נְטִיר לָהּ, בְּגִין דְּאָח לְצָרָה יוֹלֵד (משלי יז
יז), וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (תהלים לב ז) אֶתְה סִתֵּר לִי, בְּרוּךְ
אֶתְה בְּבוֹאֶךָ (דברים כח ו), יְהוּדָה אֶתְה יוֹדוּךָ
אֶחִידָ (בראשית מט כח), בְּגִין דְּבִיָּה יְהוָה וּבִיָּה ד',
בִּיָּה אִיְהִי נְטִירָא.

וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (אסתר ב ז) וְיְהִי אִמֵּן אֶת הַדְּסָה,
הוּא אוּמָן דִּילָה וְאִיְהִי אִמֵּן דִּילָה,
וְדָא אִיְהוּ דְאֶתְמַר (שם כ) כְּאֶשֶׁר הִיתָה בְּאִמְנָה
אֶתוּ, וְלֹא נִגַּע בָּהּ נֹכְרָאָה דְאִיְהוּ אֶחְשׁוּרוּ"ש,
בְּגִין דְּאָח עֲמָה וְדָאִי, וְאִיְהוּ סִתֵּיר לָהּ מְנִיָּה,
בְּמָאִי סִתֵּיר לָהּ מְנִיָּה בְּנִקְוּדָה דְאִיְהִי קוּצָא
דְּאֶת ד' מִן אֶחָד, א"ח נְטִיר ד', דְּלֹא יִתְקַרֵּב
לְגַבְהָ אַחַר, הַדָּא הוּא דְכִתִּיב (ישעיה מב ח) אֲנִי
יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, וְהָאִי
נִקְוּדָה אִיְהִי אוּת בְּרִית, דְּבָהּ אֲשֶׁתְּלִים א"ח
לְעֶשֶׂר, וּבָהּ אֶתְעַבֵּיד י', וּמָאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית
מִלָּה גְרִים לְאֶסְתֵּרְלָקָא מִיְנִיָּה (דף נח
ע"א) שְׁכִינְתָא, דְאִיְהִי יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְשְׁלִיט עֲלִיָּה ש"ד דְאִיְהוּ אַחַר.

וְדָאִי י' דְשִׁדִּי, אִיְהִי קוּצָא מִן ד' דְאֶחָד, וְאִם
מִשְׁקַר אַעֲבַר קוּצָא מִן ד' מִן אֶחָד
וְאֶשְׁתָּאֵר אַחַר, וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא (שמות לד
יז) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר וְגוֹמֵר, וּבְהִיָּהוּ
זְמַנָּא דְשְׁלֵטָא עַל בַּר נֶשׁ שֵׁד דְאִיְהוּ אֵל אַחַר,
אִיְהוּ מִשְׁתַּעֲבֵד בִּיָּה בְּכָל מִינֵי עֲנוּיָין, וְחֻבָּא
דָּא גְרַם לְיִשְׂרָאֵל לְאֶשְׁתַּעֲבָדָא בְּהוּן אוּמָיִן
דְּעֲלָמָא.

וּמָאֵן דְּנְטִיר אוּת בְּרִית בְּכָל אֶתְר דְאִיְהִי, בֵּין
בְּבְרִית מִלָּה, בֵּין בְּשֶׁפֶת וּיְמִין טְבִינ,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיר לִיָּה בְּגִיָּנָה בְּכָל אֶתְר,
וּמְכַסֵּי עֲלוּי מִשְׁנָאוּי, כְּגוֹוֹנָא דְמִשָּׁה דְאֶתְמַר

יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יְהוָה אֶחָד, שְׁמִ"ע אֶחָד, ש"ם
א"ח ע"ד, א"ח שוֹמֵר אוּתְהָ,
מְשׁוּם שְׁאָח לְצָרָה יוֹלֵד, וְעֲלִיו
נְאָמַר אֶתְה סִתֵּר לִי, בְּרוּךְ אֶתְה
בְּבֹאֶךָ, יְהוּדָה אֶתְה יוֹדוּךָ אֶחִידָ,
מְשׁוּם שְׁבוּ יְהוָה וּכְבוֹד ד', בּוּ הִיא
שְׁמוּרָה.

וְעֲלִיו נְאָמַר וְיְהִי אִמֵּן אֶת הַדְּסָה,
הוּא אוּמָן שְׁלָה וְהִיא אִמֵּן שְׁלוּ,
וְזִהוּ שְׁנָאֵר כְּאֶשֶׁר הִיתָה בְּאִמְנָה
אֶתוּ, וְלֹא נִגַּע בָּהּ הַנְּכָרִי שְׁהוּא
אֶחְשׁוּרוּ"ש, מְשׁוּם שְׁאָח עֲמָה
וְדָאִי, וְהוּא הַסִּתֵּיר אוּתְהָ מִמְּנִיָּה.
בְּמָה הַסִּתֵּיר אוּתְהָ מִמְּנִיָּה? בְּנִקְוּדָה
שְׁהִיא הַקּוּץ שֶׁל הָאוּת ד' מִן
אֶחָד, א"ח שוֹמֵר ד' שְׁלֹא יִקְרַב
אַחַר אֵלֶיָּה. זִהוּ שְׁכַתּוּב אֲנִי
יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר
לֹא אֶתֵּן, וְהַנְּקִדָה הַזֶּה הִיא אוּת
בְּרִית, שְׁבָה נְשִׁתְּלָם א"ח לְעֶשֶׂר,
וּבָהּ נְעִשָׂה י', וּמִי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית
מִלָּה, גוֹרָם שְׁתַּסְתַּלֵּק מִמְּנִיָּה
שְׁכִינָה, שְׁהִיא הַיְחוּד שֶׁל הַקּוּדְשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹלֵט עֲלִיו ש"ד
שְׁהוּא אַחַר.

וְדָאִי י' שֶׁל שְׁדִי, הִיא קוּץ מִן ד'
שֶׁל אֶחָד, וְאִם מִשְׁקַר, הַעֲבִיר קוּץ
מִן ד' מִן אֶחָד וְנִשְׁאַר אַחַר,
וּמְשׁוּם זֶה אָמַר הַכְּתוּב לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר וְגוֹמֵר,
וּבְאוּתוֹ זְמַן שְׁשׁוֹלֵט עַל אָדָם שֵׁד
שְׁהוּא אֵל אַחַר, הוּא מִשְׁתַּעֲבֵד
בּוּ בְּכָל מִינֵי עֲנוּיָים, וְחֻטָּא זֶה
גְרַם לְיִשְׂרָאֵל שִׁישְׁתַּעֲבְדוּ בְּהֵם
אֲמוֹת הָעוֹלָם.

וּמִי שְׁשׁוֹמֵר אוּת הַבְּרִית בְּכָל
מְקוֹם שְׁהוּא, בֵּין בְּבְרִית מִלָּה
בֵּין בְּשֶׁפֶת וְיָמִים טוֹבִים, הַקּוּדְשׁ
בְּרוּךְ הוּא שוֹמֵר אוּתוֹ בְּגִלְלָה
בְּכָל מְקוֹם, וּמְכַסֵּה עֲלִיו
מִשׁוֹנְאָיו, כְּמוֹ שְׁמִשָּׂה נְאָמַר בּוּ

בִּיָּה (תהלים צא א) בְּצֵל שְׁדִי

יתלונן, וכגוונא דאסתר דסתיר לה מאחשורוש דאיהו ערל וטמא, ושוי באתריה שנית (נ"א שדית) בדיוקנא דילה, הדא הוא דכתיב (אסתר ב יג) **כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר וְגוֹמַר, בְּעַרְבֵי הַיָּמִים בָּאָה וּבִבְקָר הַיָּמִים שָׁבָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים שְׁנִי, וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ מִהֶמֶן הָרָשָׁע, הַדָּא הוּא דְכֵתִיב (תהלים לב ז) מִצַּר תִּצְרֶנִּי, דֵּאִיהוּ צַר וְאוֹיֵב. וּבְגִין הַאי קִנְיָה דְכִסִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּאוֹת דִּילְיָה עַל אֶסְתֵּר, דֵּאִיהִי קְדוּשָׁה דִּילְיָה, דְּלֹא אִיהִי קְדוּשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה, אֲתִלְבְּשׁוּ עֲשָׂרָה פְּתָרִין תְּתַאֲוִן בְּעֲשָׂרָה בְּנִין דְּהֶמֶן, דְּתַמְּן אֶל אַחַר, דְּהֶמֶן אָמַר וְעֲשֵׂרֶת אֲלָפִים כְּפַר כְּסָף אֲשָׁקוּל וְגוֹמַר (אסתר ג ט), וְכִלְיָ לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מֵאֶסְתֵּר וְאוֹמְתָהּ, דֵּאֲתַמַּר בָּהּ (שם ה א) וְתִלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַר לוֹן בִּידְהָא וּבִידָא דְאוֹמְתָהּ, וְתִלוּ אוֹתוּ וְאֵת בְּנֵיו עַל הָעֵץ (שם ט כה), וְאִיהוּ עֶבֶד עֵץ גְּבוּהָ חֲמֻשִׁים אָמַר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל נּוֹקְמָא מִנִּיהּ וּמִבְּנוֹי בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָא, דְּמַחֲתָא לְמִצְרָאֵי חֲמֻשִׁים מְכוּת.**

וְעוּד שְׁכִינְתָּא אֲתַקְרִיאַת צְדָקָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַל צְדָקָה, וּבְגִלּוּתָא אִיהִי עֲנִיָּה, וּבְנִהָא עֲנִיִּים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבִיכּוּל הוּא כְּבִיכּוּל הוּא עֲנִי, כְּשֶׁהוּא מַחוּץ לְמִקּוּמוֹ, וּבְגִלְלָה נְאָמַר הֵן אֲרָאֲלִים צְעָקוּ חֲצָה וְכוּ', וּבְאִינָה מְקוּם הוּא עֲנִי וְהִיא עֲנִיָּה? בְּצַדִּיק שְׁהוּא בְּרִית, וּמִשּׁוּם שְׁחֻטָּאוֹ בּוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, הַנְּהָר הַהוּא יְחֻרַב וְיִבְשׁ בְּבֵית רַאשׁוֹן וְשְׁנִי, הִיא חֻרְבָּה וְיִבְשָׁה, מִשּׁוּם שְׁהֵן גְּרַמּוּ שְׁתִּפְנִסּוּ מִמְּנוּ הַמַּיִם הָעֲלִיּוֹנִים, וְהַשְׁכִּינָה נִשְׁאַרְתָּ יְבֻשָׁה. זְהוּ שְׁפָתוֹב יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשְּׁמַיִם אֶל מְקוּם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיְבֻשָׁה.

יתלונן, וכגוונא דאסתר דסתיר לה מאחשורוש דאיהו ערל וטמא, ושוי באתריה שנית (נ"א שדית) בדמות שלה. זהו שפתוב כל אשר תאמר וגומר, בערב באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני, ואיהו נטיר לה מהמן הרשע, הדא הוא דכתיב (תהלים לב ז) מצר תצרני, דאיהו צר ואויב. ובגין האי קנאה דכסי קודשא בריך הוא באות דיליה על אסתר, דאיהי קדושה דיליה, דלא איהי קדושה פחות מעשרה, אתלבשו עשרה פתרין תתאין בעשרה בנין דהמן, דתמן אל אחר, דהמן אמר ועשרת אלפים כפר כסף אשקול וגומר (אסתר ג ט), וכלא לנטלא נוקמא מאסתר ואומתה, דאתמר בה (שם ה א) ותלבש אסתר מלכות, וקודשא בריך הוא מסר לון בידהא ובידא דאומתה, ותלו אותו ואת בניו על העץ (שם ט כה), ואיהו עבד עץ גבוה חמשים אמה, וקודשא בריך הוא נטיל נוקמא מניה ומבניו בשכינתא עלאה, דמחאת למצראי חמשים מכות.

ועוד, שכינה נקראת צדקה, והקדוש ברוך הוא בעל צדקה, ובגלות היא עניה ובניה עניים, והקדוש ברוך הוא כביכול הוא עני, כשהוא מחוץ למקומו, ובגללה נאמר הן אראלם צעקו חצה וכו', ובאינה מקום הוא עני והיא עניה? בצדיק שהוא ברית, ומשום שחטאו בו ישראל למטה, הנהר ההוא יחרב ויבש בבית ראשון ושני, היא חרבה ויבשה, משום שהן גרמו שתפנסו ממנו המים העליונים, והשכינה נשארת יבשה. זהו שפתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.